

Димитър Ковачев на 80 години

Николай СПАСОВ

Името на Димитър Ковачев е известно днес на всеки, който има отношение към развитието на палеонтологията на бозайниците в България. Като учител по биология в гимназията в Асеновград, той открива през 60-те години скелета на знаменития Езеровски динотерий. В началото на 70-те години започва редовни палеонтологични разкопки със своите най-добри ученици. По време на тези експедиции (над 30 на брой) биват открити нови палеонтологични находища. Дълги години ръководи разкопки в най-известното българско находище на миоценови бозайници край с. Калиманци и открива седем нови разкрития на изкопаема фауна. В началото на 80-те години Д. Ковачев открива със своите ученици находището Хаджидимово-Гирзите, едно от най-

богатите известни на науката находища на “пикермийска” фауна.

Запознах се с Ковачев през 1984. Минавах през Асеновград на път за Дорково, където планирах първата си палеонтологична експедиция. Бях чул, че учителят Ковачев е изложил в местната гимназия богата палеонтологична колекция. Видяното надмина многократно очакванията ми. Казах си, че тази колекция има национално значение и трябва да бъде съхранена. Изключителната колекция на Ковачев даде основание през 1989 да бъде учреден, по инициатива на НГИМ и с решение на БАН и общината в Асеновград, палеонтологичният музей в Асеновград като филиал на НГИМ-БАН. За заслугите си Димитър Ковачев е назначен за уредник на този музей, какъвто е и до днес. Колекциите на Асеновградския музей са най-богатите на изкопаема гръбначна фауна у нас и наброяват към 40 000 инвентарни единици. Между тях са единствените в света почти пълни скелети от маймуната мезопитек; черепът на нов за науката род нецифтокопитно – *Kalimantzia*; най-богатата в Европа колекция от хиляриони; един от най-добре запазените известни черепи на саблезъбата котка *Machairodus giganteus*; единствените останки от птица-носорог в Европа (нов за науката род) и редица други важни за световната наука фосили. Благодарение на донесените в музея фосилоносни седименти от експедициите на Д. Ковачев, научната колекция продължава да расте. Днес филиалът в Асеновград е база за интензивни палеонтологични изследвания с международно участие. Множество статии върху описанието на асеновградската палеонтологична колекция бяха публикувани през последните години, с участието на самия Д. Ковачев (7 самостоятелни публикации и 9 в съавторство). Сред тях са описанието на нов вид мечка от род *Indarctos*, на уникалния скелет на голямата котка метайлурус, монографичната работа върху маймуните – мезопитеци и др. Трудовете, написани на основата на създадената от него колекция допринесоха много за нареждането на българската палеонтологична наука между тези, които дават днес съществен принос в изучаването на природната обстановка на късномиоценовата Балкано-Иранска зоогеографска провинция.

На 20.10.2008 Димитър Ковачев навършва 80 години. И през това лято той дойде на разкопки, този път в находището на първия открит в България неогенски хоминид – Азмака, край Чирпан: все същият, ведър, в ръка с неизменната, изработена преди много години кирка за разкопки.

Да му пожелаем здраве и дълголетие! Нека неуморимият му дух да продължава да го води по припечните пътеки между хълмовете, в търсене на нови находки и на нови тайни от миналото!